

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

gemeente
Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.

Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

De kracht van cultuur, sport en verenigingen

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein. Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen

Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk'
- Beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'
- Kerkervisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)

Implementatie Omgevingswet en Verdrag van Faro (wettelijke taken)

Ons cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke transitie. Zo kunnen leegstaande monumenten zoals boerderijen en kerken een rol spelen bij het vinden van ruimte voor wonen en nieuwe activiteiten. Tegelijkertijd kunnen ze dienen als drager voor gebiedsontwikkelingen. We benutten het verleden en sluiten bij ruimtelijke ontwikkeling aan bij de kenmerken en identiteit van gebieden. Gebiedsbiografieën die worden opgesteld vanuit het project 'De verhalenfabriek' geven hier handvatten voor. In de gebiedsbiografieën wordt gekeken naar erfgoed in de breedste zin van het woord, zoals archeologie, aardkundige waarden en landschap. Dit wordt in de komende jaren uitgerold voor het hele grondgebied van Winterswijk.

Beleidsnota Erfgoed Oost Achterhoek

Samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre hebben we een beleidsnota erfgoed. We werken in de uitvoeringsagenda samen aan de focuspunten uit de nota. De Omgevingswet en het Verdrag van Faro zijn belangrijke ontwikkelingen die in het erfgoedbeleid Oost Achterhoek een plek hebben gekregen.

Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek

We werken regionaal samen binnen een breed akkoord voor erfgoed en cultuur. Hier maakt het regionale Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek onderdeel van uit.

Tot slot zijn we gestart met een samenwerkingsproject van tien Achterhoekse gemeenten, de provincie Gelderland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om aandacht te besteden aan de transformatie van erven in het buitengebied. Dit doen we samen met partners als de Regio Achterhoek en LTO Noord.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek: in 2025 is een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland. In 2026 geven we hier uitvoering aan.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

Vorming streekomroep

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep: RTV Slingeland. Vanuit het Rijk is er het voornemen om per 2027 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep komt voor negen Achterhoekse gemeenten. Alle lokale publieke omroepen moeten fuseren tot één streekomroep.

Kwaliteit (toelichting)

Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen gaat de komende jaren fors op de schop. Dat heeft ook gevolgen voor de gemeente Winterswijk en RTV Slingeland. Zo verdwijnt de wettelijke zorgplicht (en verplichte financiering) door gemeenten. Ook krijgen gemeenten te maken met een streekomroep in plaats van een lokale omroep. Hiermee beoogt het Rijk een grote kwaliteitsimpuls te kunnen geven aan de lokale omroepen, met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media.

Ter voorbereiding hierop is RTV Slingeland een (tijdelijke) vorm van samenwerking aangegaan met Regio8, in aanloop naar de vorming van een streekomroep voor de Achterhoek. Over de definitieve samenwerkingsvorm worden afspraken gemaakt met de andere gemeenten in de regio.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gewijzigde Mediawet gaat in op 1 januari 2028. Tot die tijd blijven we de lokale omroep RTV Slingeland houden in Winterswijk.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Uitvoering cultuurnota

Activiteiten

Culturele infrastructuur bestendigen en waar mogelijk versterken

We hebben als middelgrote gemeente met centrumfunctie een rijk en divers cultureel aanbod, met een hoog voorzieningenniveau en rijk verenigingsleven. We willen onze huidige culturele infrastructuur bestendigen en waar mogelijk versterken. Onder andere door middel van meer verbinding, nauwere samenwerking en het vergroten van het culturele netwerk zetten we hierop in.

Kwaliteit (toelichting)

Door middel van meer verbinding, een nauwere samenwerking en het vergroten van het culturele netwerk zetten we in op het versterken van de culturele infrastructuur.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend.

Tijd (indicator)

Stimuleren van meedoen aan kunst & cultuur

We vinden het belangrijk dat iedereen in Winterswijk kan meedoen, ook als het gaat om kunst en cultuur. Zowel actief (bijvoorbeeld door het bespelen van een instrument) als receptief (bijvoorbeeld door naar een theatervoorstelling te gaan). Kunst en cultuur dragen bij aan het welzijn en de kwaliteit van leven van onze inwoners. Samen met culturele partners zetten we hiervoor een aantal nieuwe activiteiten op.

Kwaliteit (toelichting)

Het mee kunnen doen aan kunst en cultuur wordt gestimuleerd door:

- Kunstactiviteiten voor ouderen die via het project Lang Leve Kunst Oost-Achterhoek worden uitgevoerd binnen het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek.
- Extra stimuleren van taalvaardigheid voor jong en oud. De bibliotheek doet dit onder meer met een taaloffensief en het versterken van digitaal burgerschap.
- De gemeente Winterswijk legt in 2026 meer verbinding tussen diverse partijen die zich inzetten voor het verbeteren van het welzijn van jongeren via cultuur. Dit doet ze door ontmoeting te faciliteren om integrale samenwerking te stimuleren.

- Het project Kunstbende, waarbij jongeren de mogelijkheid krijgen om hun creatieve talenten te ontdekken, ontwikkelen en exposeren, is verlengd met twee schooljaren en wordt tot het schooljaar 2026/2027 uitgevoerd.
- Als gemeente faciliteren we en stellen we budget beschikbaar voor een open call, die oproept tot een initiatief dat bijdraagt aan het creëren van een tijdelijke, culturele ontmoetingsplaats voor jongeren.
- Doorlopend wordt er in de gemeente gewerkt met het Coördinatiepunt Cultuur Educatie die vraag van onderwijs en aanbod van cultuuraanbieders met elkaar verbindt. In het basisonderwijs wordt er Algemene Muzikale Vorming gegeven, waardoor alle basisschoolkinderen in aanraking komen met muziek. Onze cultuurcoach werkt wijkgericht en biedt kinderen culturele activiteiten aan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Met kunst & cultuur toerisme versterken

Kunst en cultuur dragen bij aan het aantrekken van bezoekers naar onze gemeente. We willen met culturele activiteiten en evenementen bijdragen aan de gewenste seizoensverlenging binnen de toeristische en recreatieve sector.

Kwaliteit (toelichting)

Door de Stichting Ondernemen met Cultuur (OMC) worden doorlopend gratis toegankelijke, culturele evenementen georganiseerd in het centrum. Deze evenementen voegen beleving toe aan het centrum en dragen bij aan het stimuleren van de vrijetijdseconomie. Daarnaast wordt de zichtbaarheid van het museale aanbod vergroot, om zo meer toeristen te bereiken. Ook wordt op marktdagen en bij bijzondere gelegenheden het carillon bespeeld door de beiaardier. Bovendien draagt 100% Winterswijk door promotiecampagnes bij aan het vergroten van de zichtbaarheid van het kunst- en cultuuraanbod onder inwoners en bezoekers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's

- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij onderhoud en restauratie aan monumenten wordt het steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in Beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving. Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd. In 2026 wordt ingezet op de volgende thema's: inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie.

We zetten ons samen in voor de ambities uit ons lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk'. Lokaal wordt intensiever de verbinding gemaakt (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs en openbare ruimte). Sport wordt benut als preventiemiddel voor een gezonde en actieve leefstijl voor alle inwoners. In 2026 organiseren buurtsportcoaches programma's en activiteiten voor onze inwoners. Ook is er in 2026 de mogelijkheid om als initiatiefnemer subsidie aan te vragen voor een project dat betrekking heeft op één van de thema's van het sportakkoord, en dat inwoners stimuleert om in beweging te komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 wordt er gewerkt aan de thema's en ambities uit het regionale en lokale sportakkoord.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

We werken aan een nieuw en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 wordt het nieuwe, eenvoudigere financieringssysteem geïmplementeerd. Dit systeem is in nauw overleg met de sportverenigingen tot stand gekomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 ligt er een nieuw en eenvoudiger financieringssysteem. Per 2027 worden de bezuinigingen gerealiseerd.

Tijd (indicator)

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 worden toekomstscenario's voor huisvesting en exploitatie voorgelegd aan de raad.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 worden toekomstscenario's voor huisvesting en exploitatie voorgelegd aan de raad.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's

De risico's zijn zo divers dat ze in elk project/elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.

We willen intergenerationele problematiek, waaronder armoede, zoveel mogelijk doorbreken. Onze ambitie is dat Winterswijk in 2040 armoedevrij is.

Relevante documenten:

- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur.
- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Beleidsplan armoedevrij Winterswijk 2025.
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Meedoen zonder belemmeringen

Activiteiten

Ontwikkeling eenduidige inkomenstoets voor instellingen

We willen inwoners sneller en efficiënter de juiste ondersteuning bieden door een eenduidig beeld van hun financiële situatie te krijgen, en versnippering van inkomenstoetsen bij verschillende instellingen tegen te gaan. Hiermee wordt voorkomen dat inwoners bij verschillende instellingen steeds opnieuw hun financiële situatie moeten toelichten.

Kwaliteit (toelichting)

Het Sociaal Team is al begonnen met de ontwikkeling van een uniforme toets die een duidelijk overzicht geeft van de financiële situatie van de inwoner. Aan de hand van deze toets kunnen we inwoners direct doorverwijzen naar de maatschappelijke instellingen. Ook kan het Sociaal Team verdere hulpverlening aanbieden en bijvoorbeeld doorverwijzen naar de Stadsbank of de inkomensvoorzieningen van Fijnder.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De voorbereidingen zijn inmiddels gestart. De implementatie is gepland voor het eerste kwartaal.

Eind 2026 onderzoeken we hoe deze maatregel werkt en of inwoners en maatschappelijke organisaties tevreden zijn.

Tijd (indicator)

Activeren inwoners om duurzame uitstroom uit armoede te bevorderen

We bevorderen duurzame uitstroom uit armoede door inwoners te stimuleren om actief deel te nemen aan de samenleving en ze in hun eigen kracht te zetten.

Kwaliteit (toelichting)

Er loopt een pilot bij de Voedselbank. Deze pilot gaan we evalueren en bij succes verder uitrollen naar andere initiatieven. Wij vragen onze maatschappelijke partners om aan te geven hoe zij inwoners willen laten meedoen, zodat zij vanuit hun eigen kracht bijdragen aan een drempelvrije, inclusieve samenleving en meer bestaanszekerheid.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze pilot is inmiddels van start gegaan.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe Wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 blijft het de taak van de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.

- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan het participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

Een groot aantal inburgeraars heeft te kampen met stressklachten en/of zware psychische klachten. Ondanks inzet van consultants en de sociaal werker is het moeilijk om deze doelgroep in een hulpverleningstraject te laten starten, met als gevolg een hoge uitval bij de inburgeringstrajecten.

Naar aanleiding van het signaal dat jonge inburgeraars de mbo-onderwijsroute niet binnen de gewenste termijn halen, start in het najaar de pilot 'voorschakelklas'. Deze pilot bevat de pijlers: didactiek, welzijn, digitale en financiële vaardigheden en diagnostiek. Daarnaast hebben we als regio de inburgeringsroute 'B1-Entree aanbod' gerealiseerd, dat ook in het najaar van start gaat.

De doorstroom van statushouders uit de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR)/tussenvoorziening naar reguliere woningen verloopt moeizaam. Hierdoor blijven statushouders langer dan verwacht op de tijdelijke locatie, wat onvrede met zich meebrengt. Zorg dragen voor verwachtingsmanagement is van belang, evenals het zoeken naar doorstroommogelijkheden.

Het blijft een uitdaging om duale trajecten aan te bieden, waarbij inburgeraars naast onderwijs ook (parttime) werken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Monitoring vindt in heel 2026 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Perspectief bieden op een betere toekomst

Activiteiten

Pilot perspectief: verbinden van re-integratie en bestaanszekerheid

We voeren een pilot uit waarin we re-integratie aan bestaanszekerheid verbinden. In de dienstverlening aan inwoners op weg naar (regulier) werk worden belemmeringen op alle leefgebieden in samenhang en parallel aangepakt.

Kwaliteit (toelichting)

Er is aandacht voor individuele inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en veelal meervoudige problematiek. De kwaliteit wordt gewaarborgd door een lage caseload (werklust van de professional), veel aandacht en samenwerking met maatschappelijke instellingen.

De pilot moet nog uitgewerkt worden, dat kan zodra de raad de begroting met daarin de benodigde formatie voor de pilot heeft vastgesteld. Vervolgens kunnen we aan de slag. In het plan van aanpak van de pilot worden doelstellingen en randvoorwaarden benoemd. Deze formuleren wij met Fijnder, lokale werkgevers en het sociaal team. Het wegnemen van belemmeringen om te participeren in de samenleving is het belangrijkste doel. Participeren kan door aan het werk te gaan, maar ook vrijwilligerswerk is een mogelijkheid.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Het plan van aanpak volgt in het eerste kwartaal van 2026.

Tijd (indicator)**Nazorg schuldhelpverlening**

We bieden na afloop van het schuldhelpverleningstraject nazorg, om terugval te voorkomen en financiële zelfredzaamheid duurzaam te bevorderen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 continueren wij voor iedereen die dat nodig heeft nazorg in na een schuldhelpverleningstraject. We werken samen met professionele helpverleners van de Stadsbank Oost Nederland. Aan het eind van het traject voert de Stadsbank of Humanitas een uitstroombesprek met de inwoner. Na een aantal maanden vindt een peilmoment plaats. De Stadsbank neemt contact op met de inwoner en kan zo nodig 'warm doorverwijzen' naar een medewerker vroegsignalering van de gemeente of naar Humanitas.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Start in het eerste kwartaal van 2026, met een uitstroombesprek en peilmoment.

Tijd (indicator)**Doelstellingen****Voorkomen van armoede en schulden****Activiteiten****Stimuleren van financiële educatie op scholen**

We stimuleren scholen om lessen te geven over financiën.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 bieden we iedere school een aanbod doen voor financiële educatie in alle klassen. Wij stimuleren basisscholen deel te nemen aan landelijke initiatieven, zoals de Week van het geld. Ook wijzen wij scholen op subsidies en financiële educatieprogramma's.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

2026.

Tijd (indicator)

Vroegsignalering schulden

Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd. Zo voorkomen we hoge schulden.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven (de zogenaamde signaalpartners), benaderen we onze inwoners met betaalachterstanden proactief door hen hulp aan te bieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie groeit het aantal mensen met problematische schulden.
- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal Huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en de gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We zijn gestart met de school in het Woold en vrije school De Esch.

De ontwikkeling van andere scholen uit de eerste fase is bij de besluitvorming over de begroting eind 2023 tijdelijk uitgesteld. Samen met betrokken partijen werkt de gemeente aan een actualisatie van het IHP en de bijbehorende planning.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de uitvoering van het resterende deel van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, stellen wij voor om ten laste van de algemene reserve een bestemmingsreserve te vormen van € 18.332.302.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Nadat de begroting is vastgesteld, stellen we samen met betrokken partijen een geactualiseerde planning op.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansengelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De Rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen, een passend leertraject volgen. Het verbeteren van basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan. Hiertoe is in 2025 het regioplan 'Aanpak basisvaardigheden' opgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het regioplan 'Aanpak basisvaardigheden' wordt vanaf 2026 uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Uitvoeren Notitie Lokale Educatieve Agenda gemeente Winterswijk 2025-2033

Onderwijs, kinderopvang en de gemeente Winterswijk bevorderen samen de kansengelijkheid, talentontwikkeling, inclusie en het welzijn voor alle kinderen van nul tot achttien jaar in Winterswijk. Dit is afgesproken in de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk 2025-2033.

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van het uitvoeringsprogramma bij de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk 2025-2033 start het bestuurlijke overleg in september 2025 met de uitvoering van de doelen uit de notitie. In de periode 2025-2033 werken we aan de volgende doelen:

- We zetten ons in voor gelijke kansen en talentontwikkeling voor alle kinderen van nul tot achttien jaar. We werken aan het voorkomen van onderwijsachterstanden, ondersteunen kinderen in armoede, bieden een rijk naschools aanbod, stimuleren het behalen van een startkwalificatie en versterken basisvaardigheden.
- We bevorderen inclusie voor alle kinderen van nul tot achttien jaar door te werken aan gelijke onderwijskansen, het tegengaan van segregatie (afzondering) en het stimuleren van integratie. Ieder kind krijgt toegang tot kinderopvang en onderwijs in de buurt. Ook zetten we in op een sterke ketenaanpak voor zorg en veiligheid, zodat ondersteuning goed op elkaar aansluit.
- We bevorderen het welzijn van alle kinderen van nul tot achttien jaar door onderwijs sterker te verbinden met kunst, cultuur en sport, en door in te zetten op weerbaarheid en mentale gezondheid. We versterken de samenwerking tussen ouders, school en omgeving (de gouden driehoek) en zorgen voor een veilige en ondersteunende schoolomgeving met passende zorg.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De doelen uit de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk worden uitgevoerd in de periode van 2025 tot en met 2033.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële onderbouwing programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026 stand 1e prognose 2025	Aanpassing begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten								
2.1 Cultuur								
5.5 Cultureel erfgoed	56	77	77	0	77	77	77	77
5.6 Media	175	104	0	0	0	0	0	0
Totaal 2.1 Cultuur	231	181	77	0	77	77	77	77
2.2 Sport								
5.1 Sportbeleid en activering	408	309	178	7	185	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	729	638	638	200	838	838	838	838
Totaal 2.2 Sport	1.137	947	817	207	1.023	838	838	838
2.3 Inkomen en participatie								
6.3 Inkomensregelingen	10.135	10.387	9.723	539	10.262	10.262	10.262	10.262
6.4 WSW en beschut werk	6.829	4.754	1.131	-35	1.096	1.070	1.047	1.023
6.5 Arbeidsparticipatie	201	465	0	0	0	0	0	0
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	17.165	15.606	10.853	504	11.358	11.332	11.309	11.285
2.4 Educatie								
4.2 Onderwijshuisvesting	198	0	0	0	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.111	1.651	1.100	0	1.100	1.100	1.100	1.100
Totaal 2.4 Educatie	1.309	1.651	1.100	0	1.100	1.100	1.100	1.100
Totaal Baten	19.841	18.384	12.847	711	13.558	13.347	13.324	13.300
Lasten								
2.1 Cultuur								
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.675	1.783	1.729	143	1.872	1.841	1.831	1.831
5.4 Musea	205	218	218	11	230	230	230	230
5.5 Cultureel erfgoed	463	548	532	-4	529	504	489	489
5.6 Media	658	728	524	153	678	678	637	637
Totaal 2.1 Cultuur	3.002	3.278	3.004	304	3.308	3.252	3.187	3.187
2.2 Sport								
5.1 Sportbeleid en activering	1.262	2.591	1.029	52	1.081	1.013	1.013	1.013
5.2 Sportaccommodaties	2.611	2.992	2.980	135	3.115	3.040	2.955	2.941
Totaal 2.2 Sport	3.873	5.583	4.009	187	4.196	4.053	3.968	3.954
2.3 Inkomen en participatie								
6.3 Inkomensregelingen	18.362	18.727	18.003	1.074	19.077	18.984	18.984	18.984
6.4 WSW en beschut werk	9.431	9.797	6.197	-200	5.997	5.855	5.880	5.880
6.5 Arbeidsparticipatie	574	1.250	785	-196	590	610	630	650
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	28.368	29.774	24.986	678	25.664	25.448	25.493	25.513
2.4 Educatie								

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026 stand 1e prognose 2025	Aanpassing begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
4.2 Onderwijshuisvesting	1.810	1.611	1.784	17	1.801	1.770	1.756	1.729
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.089	2.754	2.238	120	2.359	2.358	2.358	2.357
Totaal 2.4 Educatie	3.899	4.365	4.022	137	4.159	4.128	4.114	4.086
Totaal Lasten	39.142	43.000	36.020	1.306	37.326	36.881	36.762	36.740
Onttrekkingen								
2.3 Inkomen en participatie								
6.5 Arbeidsparticipatie	45	0	0	0	0	0	0	0
Storting								
2.4 Educatie								
4.2 Onderwijshuisvesting	0	0	0	18.332	18.332	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-19.256	-24.616	-23.173	-18.928	-42.101	-23.535	-23.439	-23.440

Cultuur

De hogere lasten van € 304.000 zijn grotendeels als volgt te verklaren:

• Hogere lasten De Storm	€ 31.000 N
• Hogere lasten Boogie Woogie	€ 40.000 N
• Hogere lasten bibliotheek	€ 123.000 N
• Hogere lasten kunst en cultuur	€ 33.000 N
• Hogere lasten Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)	€ 29.000 N
• Hogere doorbelasting	€ 10.000 N

De subsidies aan De Storm, Boogie Woogie en de bibliotheek zijn geïndexeerd met 4,7%. Daarnaast heeft het Rijk € 100.000 beschikbaar gesteld voor de bibliotheek in gemeenten met minder dan 30.000 inwoners. Het doel van deze uitkering is om de bibliotheekvestiging voldoende uren in de week open te kunnen houden, bereikbaar te zijn voor alle inwoners en activiteiten aan te kunnen bieden die passen bij de doelgroepen van de bibliotheek.

De hogere lasten voor kunst en cultuur worden met name verklaard door het terugdraaien van de bezuiniging van het coördinatiepunt cultuureducatie. Tot en met 2025 ontvangen wij voor het IDO een specifieke uitkering (SPUK). Vanaf 2026 is dit gewijzigd in een decentralisatie-uitkering en landen de inkomsten in de algemene uitkering. Vandaar dat nu alleen de uitgaven worden begroot. Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar bijlage 5 Uitgangspunten.

Sport

Vanuit het Rijk ontvangen wij jaarlijks een bedrag voor de compensatie van de btw op sport. Hiermee is het voordeel van € 207.000 aan de batenkant grotendeels verantwoord.

De hogere lasten van € 187.000 zijn grotendeels als volgt te verklaren:

• Hogere lasten zwembad Jaspers	€ 23.000 N
• Hogere lasten Achterhoek in beweging	€ 8.000 N
• Hogere doorbelasting	€ 133.000 N

De subsidie aan zwembad Jaspers is geïndexeerd met 4,7%.

De jaarlijkse bijdrage aan Achterhoek in beweging wordt verhoogd. Deze verhoging is voor de Sportkaart Achterhoek.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar bijlage 5 Uitgangspunten.

[Inkomen en participatie](#)

Het voordeel aan de batenkant van € 504.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Hogere baten algemene bijstand	€ 539.000 V
• Hogere detachingsvergoedingen SW-medewerkers	€ 62.000 V
• Lagere baten Lage-inkomensvoordeel (LIV)	€ 97.000 N

Het Rijk heeft het bedrag voor de specifieke uitkeringen (SPUK) algemene bijstand (BUIG) voor 2026 verhoogd.

Door het aanpassen van de tarieven van de detachingsvergoedingen van de SW-medewerkers, is de verwachting dat de detachingsopbrengsten stijgen.

Het Rijk heeft het LIV met ingang van 2025 afgeschaft. De middelen worden ingezet voor andere tegemoetkomingen voor werkgevers en compensatie voor sociaal ontwikkelbedrijven.

Het nadeel aan de lastenkant van € 678.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Hogere lasten algemene bijstand	€ 569.000 N
• Hogere lasten integratie-uitkering inburgering	€ 100.000 N
• Lagere salarislaster SW-medewerkers	€ 200.000 V
• Hogere lasten uitvoeringskosten Fijnder	€ 279.000 N
• Hogere lasten bijzondere bijstand	€ 58.000 N
• Lagere lasten re-integratie	€ 200.000 V

-
- Hogere doorbelasting € 66.000 N
-

Het Rijk heeft het bedrag voor de specifieke uitkering (SPUK) algemene bijstand (BUIG) voor 2026 verhoogd. Hierdoor nemen de lasten ook toe.

Het aantal inburgeraars is hoger en het blijkt dat er in het tweede jaar meer inzet nodig is. Hierdoor stellen wij voor het budget met € 100.000 te verhogen.

Door ontwikkelingen in de SW-populatie is gebleken dat de salarislasteren voor de SW-medewerkers verlaagd kunnen worden.

De uitvoeringskosten van Fijnder moeten als gevolg van de cao-ontwikkelingen worden verhoogd.

De raad heeft ingestemd om de norm bij de individuele inkomenstoeslag en meedoenregelingen te verhogen naar 130%. Hierdoor moet het budget voor de bijzondere bijstand naar boven worden bijgesteld.

Op basis van de begroting van Fijnder kan het budget voor re-integratie naar beneden worden bijgesteld.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar bijlage 5 Uitgangspunten.

Educatie

Het nadeel van € 137.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Hogere lasten regionale leerplicht € 40.000 N
-

- Hogere doorbelasting € 96.000 N
-

Door het wegvallen van landelijke bekostiging komen de lasten nu voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar bijlage 5 Uitgangspunten.

Kredieten

In dit programma is in 2029 een krediet van € 500.000 geraamd voor de vervanging van de toplaag bij atletiekvereniging Archeus.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Voor de uitvoering van het resterende deel van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs stellen wij voor een bestemmingsreserve te vormen van € 18.332.302.

